

FRA UNGDOMSLIV TIL PARKERINGSPLADS

– SPÆNDENDE BOG OM NØRREBROS
UNDTAGELSESTILSTAND OG TIDEN DEREFTER

ANMELDELSE AF LINE BARFOD



René Karpantschov og
Martin Lindblom (red.):
KAMPEN OM UNG-
DOMSHUSET.
Studier i et oprør.
352 sider illustreret.
Kr. 299,-.
Frydenlund 2009.

Nørrebro i undtagelsestilstand – med gadekampe i store dele af byen og politiafspærringer i flere dage, hvor man skulle vise legitimation for at komme ind i sit eget hjem. Det var min og mange andres virkelighed i nogle dage i marts 2007. Hvad der skete og baggrunden for det er beskrevet i bogen *Kampen om Ungdomshuset – studier i et oprør*.

Kampen om Ungdomshuset er spændende læsning. Jeg har fulgt det hele tæt og jeg har selv været en del af den politiske kamp, derfor er jeg selvfølgelig ekstra interesseret. Men jeg tror bestemt også bogen er spændende for de, der har været længere væk og kun set lidt i medierne.

Det vil også være en bog, der bliver studeret om nogle år, når man skal se tilbage på, hvad i alverden det var der foregik i de år i begyndelsen af det nye årtusinde. Ligesom der er flere spændende beskrivelser og analyser, der også vil kunne bruges til forståelse af udviklingen både i byen, på venstrefløj, i bevægelser mm.

Der er tale om en række kapitler skrevet af forskellige forfattere redigeret af René Karpantschov og Martin Lindblom, der heldigvis oplevede udgivelsen af bogen før hans alt for tidlige død.

Bogen kommer godt rundt om emnet. Der er en indledende tidslinie med de vigtigste begivenheder fra 1981-2008, som både giver en hurtig indføring i Ungdomshusets historie og kan bruges til slå op i senere. Der er også et meget fyldigt noteapparat bag i med kildehenvisninger og uddybninger. Bogen kan derfor også bruges i fremtidig forskning.

Bogen rummer mange flotte fotos fra kampen om Ungdomshuset, de fungerer godt til at illustrere mangfoldigheden og følelserne. Der er også en del af fremstillingerne, hvor der bruges til tider ret indviklede grafer og modeller. Men heldigvis kan man sagtens forstå teksten og sammenhængen i kapitlerne, selvom man ikke er uddannet sociolog og dybt inde i de forskellige typer modeller.



Fotos:
Pelle Rink

Der er et kapitel, "Kampen om byens rum" af René Karpantschof og Flemming Mikkelsen, hvor Ungdomshuset sættes ind i sammenhængen med andre kampe om byens rum. Lige fra slumstormerne over Christiania til BZ'erne. Forfatterne peger på, at besætternes (herunder også slumstormere, christianitter m.fl) krav om selvstyre og plads til selv at bestemme virker demokratiserende. Det flytter magt og det udfordrer den måde samfundet fungerer på. Jeg er meget enig og anser det også som en af de vigtigste grunde til den borgerlige regerings og Dansk Folkepartis angreb på Christiania. De kan ikke have, at nogen viser, at man kan leve efter andre værdier end at lade pengene styre.

René Karpantschof har også skrevet kapitlet "Ungdomshusoprøret 2006-2008". Her beskriver han forløbet op til rydningen og den lange kamp for et nyt Ungdomshus efter rydningen.

Den udvikling der har været i udbredelsen af *civil ulydighed* og forståelsen af den ikke-voldelige modstand, som et meget stærkt redskab har været spændende og vigtig. Vi så det for alvor med G-13 (den meget store ikke-voldelige demonstration Ungdomshusbevægelsen gennemførte mod Grøndalsvænge Alle 13), der jo også betød, at Ritt Bjerregaard fik den begrundelse hun kunne bruge til at genoptage forhandlingerne og sikre et nyt Ungdomshus.

Og senest har vi set debatten om civil ulydighed og ikke-vold i forhold til både Kirkeasyl i sommeren og efteråret 2009 og demonstrationerne under klimatopmødet i december 2009. Jeg tror desværre ikke, at der er mange hverken politikere, politifolk eller borgere, der ved hvilket kæmpe arbejde der bliver udført for at sikre den ikke-voldelige linje. Tiltag som lømmelpakken og politiets masseanholdelser af uskyldige og knippeslag til fredelige delegerede fra topmødet gør det ikke særlig nemt at fastholde ikke-vold.

Den udvikling er ikke for alvor beskrevet i *Kampen om Ungdomshuset*, men jeg håber der kommer andre bøger, som beskriver hele udviklingen af den moderne civile ulydighed.

I kapitlet "Salget af Ungdomshuset" ser Bo M. Andresen på hvilke argumenter politikerne i København havde for at sælge Ungdomshuset. Og det er jo stadigvæk det store afgørende spørgsmål og svigt: Hvorfor solgte et flertal på Københavns Rådhus Ungdomshuset til en ukendt fond, der senere blev overtaget af Faderhuset?

Det indledende citat i kapitlet af daværende kulturborgmester Hans Thustrup Hansen (C), "Når vi sælger Ungdomshuset, så sælger vi et problem", gengiver nok meget godt flere politikeres holdning. Forfatteren gennemgår de forskellige argu-

menter og dokumenterer, at de ikke holder. Politidirektør Hanne Bech Hansen havde meldt meget klart ud, at der ikke var mere ballade i forhold til Ungdomshuset end andre steder, hvor unge mødes. Og at de unge i Ungdomshuset ikke var mere kriminelle end andre ungdomsgrupper og at huset desuden ikke var base for kriminelle autonome.

Der var heller ikke nogen del af forvaltningen i kommunen, der ønskede Ungdomshuset nedlagt, tværtimod argumenterede de for behovet for et Ungdomshus. Der havde været naboklager, men ikke flere end fra andre spillesteder og kulturhuse.

Alligevel valgte et flertal på Rådhuset (ikke SF og Enhedslisten) at sælge Ungdomshuset. Så grunden var formentlig, at højrefløjen i årevis havde kørt propaganda mod Ungdomshuset og at flere politikere på Rådhuset var træt af at forsvare et Ungdomshus, som de ikke forstod og kun opfattede som et problem.

Marie Holt Richter gennemgår i kapitlet "En sådan adfærd lønner sig" debatten i Københavns Borgerrepræsentation. Det er en spændende gennemgang af de argumenter, der blev brugt, og det påvises hvordan ord som tolerance bruges til at argumentere for det stik modsatte. Højrefløjen er desværre uhyggeligt gode til at tage positive ord som frihed, tolerance, tryghed og bruge dem til at argumentere stik modsat af det, vi andre lægger i ordene. Og vi har på venstrefløjen været alt for dårlige til at bruge sproget i kampen for vores værdier.

På et tidspunkt under kampen om Ungdomshuset holdt Nordisk Råd møde i København, og der blev arrangeret en debat om Ungdomshuset. Flere af politikerne fra andre nordiske lande bidrog med deres erfaringer. I Oslo, og i flere andre byer havde man haft lignende sager med besatte huse, hvor et politisk flertal havde besluttet at lukke huset. Men hver gang havde der alligevel været besindige folk blandt politikere og politi, der havde valgt dialog med de unge og fundet løsninger, frem for en rydning med masser af ballade. Det møde har for mig i høj grad været med til at illustrere den udvikling, der er sket i Danmark i 90'erne og nullerne, hvor flertallet er blevet

mere og mere intolerante og barske. Hvor Danmark tidligere var langt det mest tolerante land i Norden med Christiania, en rimelig afslappet holdning til hash, det første land til at indføre registreret partnerskab osv., så er vi i de senere år gået nærmest helt i den modsatte grøft.

Kampen om Ungdomshuset kommer ikke ind på en sammenligning med andre lande, men det kunne være et spændende projekt, hvis nogen ville kaste sig over at forske i, hvorfor udviklingen har været så forskellig.

Vores opfattelse af begivenheder dannes i høj grad af mediernes dækning. Asta S. Nielsen gennemgår i kapitlet "Farvefjernsyn i sort/hvid" TV-Avisens dækning af rydningen af Ungdomshuset og urolighederne i dagene efter. Hun påviser, hvordan det i høj grad var politiet, der blev brugt som kilde og deres opfattelse, der bliver videreformidlet af TV-Avisen. Fx i forhold til selve rydningen, der i den første tid bliver refereret som en meget hurtig og effektiv aktion, der samtidig var skånsom mod de unge. Først langt senere kommer det frem, at aktionen tog lang tid, at den var meget brutal, bl.a. blev der brugt meget tåregas og flere personer kom til skade, bl.a. en ung tysker, der blev meget alvorligt skadet.

Journalisterne viderebringer også ukritisk politiets påstand om, at de mange der bliver anholdt under urolighederne skyldes godt politiarbejde, hvor man har anholdt "officererne", der ville stå bag ballade. Det viste sig jo senere at være helt forkert og størstedelen af de mange varetægtsfængslede blev senere frifundet. De var uskyldige demonstranter eller forbi-passerende, der blev anholdt af politiet uden grund.

Kun på ét punkt konstaterer Asta S. Nielsen en uenighed mellem TV-Avisens journalister og politiet. Og det er i forhold til, om politiet havde styr på situationen eller ej. Det var simpelthen for tydeligt, at politiet absolut ikke havde styr på de mange uroligheder rundt om i byen, selvom politiets topfolk blev ved med at påstå det. Mange politikere og politifolk har en opfattelse af, at Ungdomshusbevægelsen og



mange andre bevægelser og grupper og netværk har en lille hård kerne, der bestemmer over en masse andre. Og hvis bare man får isoleret kernen/hovedet, så ophører bevægelsen med at eksistere og så har man vundet. Men kampen om Ungdomshuset viste tydeligt, at sådan er virkeligheden sjældent. Det beskriver Nikolaj Villumsen i kapitlet "Den hårde kerne kan ikke anholdes". Forfatteren påviser, at det heller ikke er en flad, anarkistisk struktur, men kalder det et netværk af netværk, hvor man skal kende nogle for at kunne få opbakning. Men det er forskellige, der er toneangivende i forskellige grupper og netværk. Og hvis nogen bliver taget af politiet, så er der andre der organiserer demonstrationer og andre aktiviteter.

Kia Ditlevsen gennemgår i kapitlet "Man kan mærke, at det betyder noget", hvordan mange mennesker blev påvirket af rydningen af Ungdomshuset. Selvfølgelig de unge der brugte huset, men også mange mennesker der aldrig havde været i Ungdomshuset. Kia Ditlevsen har interviewet en række af de mennesker, der blev aktive pga rydningen. Bl.a. Peter der er i slutningen af 20'erne, faglært arbejder og som aldrig har været politisk aktiv. Men da han hørte, at Ungdomshuset var ryddet, tog han derhen om morgenen i stedet for at tage på arbejde. "Det var jeg bare nødt

til", siger han som forklaring. Peter og mange andre følte umiddelbart og intenst, at rydningen var forkert. Derfor følte de sig nødt til at handle. Og de troede på, at det nyttede at gå på gaden og vise, at de var imod rydningen.

Kia Ditlevsen mener fornuft og følelse hænger sammen og at kollektive aktioner gennemføres både af følelsesmæssige grunde og ud fra fornuftsmæssige strategiske grunde. Ungdomshuset var et symbol på mange forskellige måder, for en politisk kamp, for et kreativt miljø, som en vigtig del af arbejderbevægelsens og kvindebevægelsens historie og som det samlende element kan man sige, at det var symbol på opposition til det bestående samfund.

Der er for mig ingen tvivl om, at de meget stærke følelser som rydningen af Ungdomshuset vakte også har haft betydning for den videre kamp både for et nyt Ungdomshus og mere generelt mod den ensretning som et flertal af politikerne, anført af den borgerlige regering og Dansk Folkeparti, har stået for. Flere politifolk der havde været midt i urolighederne og oplevet at blive udsat for voldsomme angreb med brosten og molotovcocktails gav alligevel senere, bl.a. i en dokumentarudsendelse på TV2, udtryk for, at de var klar over og havde forståelse for, at de unge var meget kede af, at deres hus var væk og var i det hele taget langt mere nuancerede i deres tilgang end flertallet af politikere.

I kapitlet "Den enestående mangfoldighed" fortæller Tina Wilchen Christensen om, hvordan der var et meget stærkt fællesskab mellem de unge i Ungdomshusbevægelsen. Hun beskriver bl.a. via en række interview med unge, hvordan både den enkelte unge og fællesskabet påvirkes af begivenhederne. For de unge i Ungdomshusbevægelsen inkluderer politik alt, og alt kan derfor også forandres, hvis man bliver klar over, hvordan det er og hvad man ønsker af forandring. De mange fælles handlinger giver også en stærk samhørighed. Selvom man ikke har snakket sammen, så har man stået og malet bannere sammen eller set den anden snakke med en af sine kammerater. Men ligesom andre fællesskaber og bevægelser opstiller også deltagerne i Ungdomshusbevægelsen stereotyper om andre grupper i samfundet, fx Konservative og Venstres Ungdom. Dermed kommer også Ungdomshusbevægelsen til at rumme en intolerance overfor de, der er anderledes end dem selv.

SMS-kæder blev for alvor taget i brug under kampen om Ungdomshuset. Og vi så igen i forbindelse med rydningen af Brorsons kirken og udsendelse af irakiske asylansøgere i efteråret 2009, hvor effektive sms'er kan være til at sprede budskaber. Ulrik Kohl beskriver i kapitlet "Glødende Mobiler", både brugen af sms-kæder og et helt nyt fænomen, der opstod ved rydningen af Ungdomshuset, som han kalder for sms-bølge. En sms-bølge består ifølge Ulrik Kohl af mange forskellige sms-kæder, der forholder sig til hinanden. Dette nye massemedie er meget hurtigt både til at få mobiliseret mange mennesker og til at blive en del af et netværk.

Flere end 1.300 anholdelser og mere end 200 varetægtsfængslinger på bare tre en halv måned. Linda Hansen beskriver i kapitlet "Fra Ungdomshus til retssal" dette stykke dansk kriminalhistorie. Som ikke er afsluttet, da flere af sagerne stadig verserer ved domstolene. Derfor er der heller ikke kommet en samlet redegørelse for begivenhederne, som daværende justitsminister Lene Espersen lovede folkettinget kort efter rydningen. Sagerne afslørede ganske store problemer med retssikkerheden. Først ved poli-

tiets anholdelser af ganske mange uskyldige, bl.a. beboere i området på vej hjem. Derefter ved politiets udarbejdelse af politirapporter, hvor nogle viste sig at være bevidst urigtige, idet der stod, at alle ca. 40-50 personer der blev anholdt på én gang, havde deltaget aktivt i at kaste med sten eller andet mod politiet, og at det kunne deltagende politifolk bekræfte. Den vicepolitikommissær der havde skrevet rapporten indrømmede i retten, at den var "lidt bombastisk". Senere blev mange af de anholdte varetægtsfængslet af Københavns Byret og flere af dem uden ordentligt grundlag. En række af forsvarsadvokaterne tog det usædvanlige skridt at skrive et meget skarpt debatindlæg om forløbet. Forløbet har ikke udadtil haft nogen konsekvenser, hverken for politiet eller domstolene. Men har nok ført til en del selvransagelse internt.

Vi har jo senest med Lømmelpakken og de rekordmange anholdelser under klimatopmødet i december 2009 set, at der er stor politisk opbakning til at politiet skal fortsætte med masseanholdelser – også selvom det rammer uskyldige. Men politiet brugte ved klimatopmødet en ny strategi. De anholdt næsten 1.000 mennesker på én gang som såkaldte præventive anholdelser. Men det var kun fire af dem, der blev sigtet. Dermed undgik politiet de mange varetægtsfængslinger og efterfølgende retssager, som i sagerne efter Ungdomshuset, hvor mange blev frikendt. Nu kommer der en lang række sager om, at de præventive anholdelser var uberettiget, men det stiller ikke samme krav til politiets bevisførelse, som sagerne efter Ungdomshuset, hvor politiet skulle bevise, at den enkelte var skyldig efter straffeloven.

I kapitlet "Statens tveæggede sværd" skriver René Karpantschof om politiets nye magtbeføjelser og udstyr. En helt ny strategi for politiets indsats, der ikke bygger på hverken forskning eller en bred offentlig debat. Han påviser også, hvordan politiet har forskellige strategier overfor forskellige grupper i samfundet, så det kan opleves som en "selektiv politistat", hvor nogle grupper får meget lang snor til pro-

tester, mens andre oplever meget voldsomme overgreb. Og hvordan den meget voldsomme og intense indsats mod Christiania, Ungdomshusbevægelsen, visitation af indvandrerdrenge på Nørrebro, kan være med til at radikalisere både unge og politi og dermed skabe mere uro. Det bliver især problematisk, fordi næsten alle politikere bakker ukritisk op om politiet. Jeg har selv flere gange oplevet i debatter i folketinget, at hvis man mener, at der skal være en vis kontrol med politiet, så bliver det taget som generel mangel på tillid til det danske politi og samtlige politifolk. Og vi er nu kommet så langt ud, at politiet gang på gang sidder på offentlige høringer og siger, at de har alt hvad de skal bruge af lovgivning og redskaber til at bekæmpe kriminalitet. Hvis politikerne ønsker at gå videre, så skal man gå væk fra principperne om at enhver er uskyldig til det modsatte er bevist, og at vi hellere vil lade ti skyldige gå fri end at dømmé én uskyldig. Men alligevel bliver politikere ved med at træffe beslutninger om nye magtmidler til politiet.

Lars Poulsen sætter i kapitlet "Ungdomshuset – et frirum i en kapitalistisk verden" Ungdomshuset ind i den samme kamp som slumstormere, christianitter og bz'ere har kæmpet i årevis for frirum/fristeder/friestad. I stedet for at vente på at der kommer en revolution og skabes et samfund, hvor mennesker selv kan bestemme over deres eget liv, så er der nogen, der skaber frirum midt i det kapitalistiske samfund, hvor man kan realisere et solidarisk og selvbestemt liv.

I dag ligger Jagtvej 69 hen som en losseplads, der bruges til parkering. Og det er uafklaret, hvad der skal ske med grunden. Når det i 2010 er 100 året for indførelsen af 8. marts som kvindernes internationale kampdag, så vil kvinder ikke kunne mødes i det gamle Folkets Hus på Jagtvej 69, på det sted hvor datidens stærkeste kvinder mødtes til international kvindekongress og traf beslut-

ning om en fælles kamp. For huset er brutalt revet ned og politiet forsøgte oven i købet at hemmeligholde, hvor murbrokkerne blev kørt hen.

Men alligevel opleves kampen ikke som tabt. Det lykkedes ved den stædige fastholden på kravet om fristeder, et nyt Ungdomshus, først og fremmest gennem torsdagsdemonstrationer hver eneste torsdag i så lang tid at det aftvang ikke bare respekt, men også nødvendigheden af at opfylde kravet. Der kom et nyt Ungdomshus, men der blev især vundet en stor opbakning til kravet om fristeder og retten til at bestemme i eget liv. Og mange unge har fået erfaring på egen krop – ikke bare med et stærkt fællesskab, men også med at de kan skabe forandring.

Jeg tror vi på venstrefløjén skal bruge flere kræfter på at skabe konkrete projekter, hvor man kan se, at vores ideer kan lade sig gøre, og hvor mange mennesker selv er med til at skabe forandringen. Når vi i dag er kommet langt med vedvarende energi, økologi, grønne gårde i København, ikke-autoritær pædagogik, så er det jo fordi nogen gik i gang.

Kampen om Ungdomshuset og de studier flere af kapitlerne er baseret på kan give inspiration til den videre debat og udvikling på venstrefløjén.

Line Barfod er MF for Enhedslisten og advokat, ansat hos Knud Foldschack.

